

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUSÁG^{ny}-raEgész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postabiztonsággal eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUSÁG.

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUSÁG^{ny}-raEgész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postabiztonsággal eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. Podma-
niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország
minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DARÓCZI VILMOS.Hirdetések Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetéseknél
minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: Az ötös vetésforgás megváltoztatása.
aróci Vilmostól. — A dohánymagtermelés,
tekintettel a kisvárdai körzet viszonyaira.
Fejér Victortól. — A debreczeni dohánytermelési kísérleti állomás. Daróci Vilmostól. — Dohányszárítás. — A haladás jele. — Daróci Vilmostól. — Dohányterjedési kísérleti eredmények. Fejér Victor tanulmánya. (Folytatás.) Rendetlen időjárás által okozott károk. — A szegedi orsz. mezőgazd. kiállítás programja. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — A m. kir. államvasutak közleményei. — Hirdetések.

Az ötös vetésforgó megváltoztatása.

A dohány okszerű termelésének s a jobb minőség előállíthatásának az ötös vetésforgó is egyik akadályát képezi.

Az országban egyetlen gazda sincs, aki nem volna arról meggyőződve, hogy ez a rendszer a gazdának minden tekintetben csak kárára válik s a dohány minőségét nemcsak hogy nem javítja, sőt annak még határozottan hátrányára van.

Ha gazdasági rendszerünket tekintjük, a tagosított birtoknál rendszeresen felosztott táblákat és már majdnem általánosan egy megállapodott vetésforgó turnust találunk, amely — a birtoknak szántóföldterületéhez képest — vagy hetes, vagy ötös, vagy esetleg másként alakuló turnusra van beosztva; már most ha a dohánytermelést egy ilyen turnusba illesztjük: miként lehet azt rendszeresen beosztani, hogy bizonyos földterületbe a dohány mindig éppen az ötödik évben essék?

Kényszerűségből ugyan lehet változtatlanul bele tenni, de ez egyáltalán nem észszerű, mert a gazdasági viszonyoknak nem mindig felel meg, hogy a dohánynak való trágyát egy elveteménynek adjuk, ha pedig közvetlenül a dohány alá trágyázunk, ez mindig a minőség rovására történik.

A dohánytermelést nagyon bajos ugyanazon talajon bizonyos meghatározott évekhez kötni. A dohánytermelésre alkalmas talajok, a talajvizsgáló bizottságok által részben már minősítve vannak s a gazdának ehhez képest kell a termelést

intézni, még akkor is, habár a gazda jól tudja, hogy a birtokán jelentékeny változások (például gyeptörés, erdőirtás, árkoklás, csatornázás, gőzeke szántás s több e félek) történnek, amelyek által birtoka olyan földterülettel gyarapodott, amely a dohánytermelésre a legalkalmasabb lenne, de annak dacára, hogy az talán a legjobb dohányföld lenne: még sem ültethet bele, mivel az még nincs megvizsgálva és minősítve. Különböztetve az is tudvalévő dolog, hogy sok helyen a minősítés is tévesen történt, úgy annyira, hogy jelenleg vannak olyan minősített talajok is, amelyek dohánytermelésre teljesen alkalmatlanok s a termelés ezeken mégis engedélyezve van; az ily helyeken termelt dohány aztán nyomja ugyan a mázsát, de a minősége annyira rossz, hogy semmire sem használható.

Abban az időben, a midőn — az 1887. évi XLIV. törvényezikk végrehajtása iránt az 1887. évi 74090 számú pénzügyminiszeri körrendelettel kiadott utasítás értelmében — az ötös vetésforgás kötelező rendszabálya életbe lépett, a jövedéknek érdekében volt, hogy a termelési területet a passza s erre a célra ez a rendszer alkalmas és megfelelő is volt, de ettől eltekintve, ennek semmi gyakorlati alapja, indoka, észszerűsége nincs.

Mert igen sok olyan talaj van, amely dohánytermelésre az első évben éppen nem alkalmas, de már a második, harmadik évben kitűnő dohánnyt terem, mert a jó művelés által a föld porhanyóbbá válik, több nyirkosság megtartására képesítetik, s a gyom is kevesbedik benne s mindez a dohánytermés minőségi és mennyiségi emelését eredményezi.

A gazdára kellene tehát bízni, hogy a dohánytermelésre alkalmas talaján, az évenként beültetendő engedélyezett terület miként ossza be, úgy amint az a legjobban beleillik az öt vetésforgásába és gazdasági rendszerébe, nehogy kénytelen legyen a dohánynak való földet közvetlenül az ültetés előtt trágyázni.

De az ötös vetésforgó már csak azért sem alkalmas, mert a dohány nem esik

mindig a szükséges művelt földbe, hanem úgy fordulhat, hogy miveletlen, nem eléggé porhanyós, úgyszólván nyers talajba kerül, s akkor már a kiültetése után sem képes gyarapodni, mert mikor gyorsan és legjobban kellene fejlődnie: a nem eléggé jól művelt talajból nem tud tápot, éleletert meríteni. Aztán még lehetnek olyan birtokok is, ahol még mindig a hármass vetésforgó divik s az ily birtokon miként eszközölje a gazda az ötös vetésforgást?

Minden ok — de főleg a minőség emelésére törekvés — azt javallja tehát, hogy az ötös vetésforgás rendszerével szakítanunk kell, — s a gazdának szabad választására kell bízni, hogy a dohánytermelésre alkalmasnak minősített földjének melyik részét vegye és mikor alkalmazza azt a második, harmadik, vagy esetleg egymásután következő években is termelésre? — csupán az évek bizonyos számát kövte ki korlátozásul, — mert talajaink mai napság már nem olyanok, hogy azok évek hosszu során át folyvást csak dohánytermelésre fordíttassanak, mint ezelőtt régentén, amikor az egymás után több éven át dohánnyal beültetett földek évenként kis mennyiségben finom érett trágyával és házi hulladékokkal lettek feljavítva.

A frissen mélyített talajban okvetlenül csak a második évben, de a harmadik évtől kezdve már bizonyára folyvást jobb minőségű dohánnyt fogunk termelhetni, — ami annyira kézenfekvő, általánosan tudva lévő dolog, hogy azt hiszem, erre nem is kell bizonyíték.

Másrészt azonban — szükség esetén szigorú intézkedések által is — oda kell hatni és azt erélyesen ellenőrizni, hogy a dohány mindenütt csak a neki való legalkalmasabb helyen termeltesse, — mert elképzelni sem lehet, hogy mily temérdek hiba történik azáltal, hogy a dohányok egyes helyeken nem ott termeltesse, ahol kellene, mivel — fájdalom — még mindig akadnak olyan gazdák, akiknek csak az a törekvésük, hogy sok dohánnyt legyen, nem törődve annak a minőségével, csak hogy a mázsát nyomja, — és nem gon-

dolják meg, mennyire ártnak ezzel a magyar dohányügynek, s minő káros az ily eljárás az egész nemzetgazdaságunkra.

A dohánytermelés mellett a gazdának — a saját jól felfogott érdekében is — a legnagyobb ügybuzgalmat és lelkiismeretes gondot, valóságos tanulmányt kellene fordítani arra, hogy ha a termelésre minősített talajon olyan földrészeket vesz észre, a melyekről meggyőződik, hogy ott a dohány minőségének emelése elérhetetlen: akkor ott ne természetesen dohányt és ne keresse mindig azt, hogy akármilyen — csak sok dohány legyen, — hanem ily esetben intézzen kérelmet a dohányjövédékhez, hogy neki sokkal jobb talaja is van, mint amely kijelölve lett, s kérje a termelésnek azon való engedélyezését, amit bizonyára meg is fog nyerni, — mert ha maguk a termelők nem fogják minden igyekezetüket és teljes jóakarataikat a minőség emelésére fordítani és ennek érdekében minden lehetőst elkövetni: akkor végre is minden figyelmeztetés, oktatás és áldozathozatal kárba vesztett munka lesz, — aminek pedig nem szabad bekövetkeznie.

Daróczi Vilmos.

A dohánymagtermelés, tekintettel a kisvárdai körzet viszonyaira.

A m. kir. dohányjövédék központi igazgatósága megjelölte azon irányt és tendenciákat, a melyeket általában a dohánymag nevelésére nézve, a rendszeres kísérletek és tapasztalatok, tehát a dohánytermelési kultúra kívánalmaihoz képest követni kell.

Ezen kijelöléseket kommentárral kísérsni felesleges. Ezt minden termelőnek úgy saját, mint általában a dohánytermelés emelése, tehát a nemzetgazdasági szempontokból követnie kell.

Vannak azonban, legalább azt hiszem, minden termelési körzetnek speciális viszonyai is, a melyekhez az általános feltevételeket idomítani szükséges.

Szabolcs talaja például rendkívül változatos fekvésű és összetételű; nem mindenik helyen egyenlő maganyag termelése észszerű.

Már erre való tekintettel néhol szamosháti, néhol kapafaj ugyanegy község határában termeltetik.

Magá a számosháti faj nagyon sokféle változatban, de nem mindenhol, egyaránt diszlik jól. Tekintettel kell tehát lenni arra, mily fekvésű és összetételű a talaj, melyre a magot kiválasztani kell.

Legelőször is nagyon óhajtható, hogy a kapafajjal és a szamosháti fajjal beültetett dohányterületek, különösen ott, ahol a magtőkék nevelése szándékolatik, egymáshoz közel ne fekdjenek. Mindenütt észlelhető a szamosfaj eldurvulása, ahol ezen két fajdohány termelése egymáshoz közel esik.

Azon két éven át, a melyen szerencsés voltam a dohánytermelést az ültetvények beutazása alkalmával megsejlelni, azt a tapasztalatot szereztem, hogy a homokosabb talajokon, azon számosháti levélfajok, a melyek felfelé álló levelűek, igen gyengék és gyorsan elsárgulnak és

a tulérett üres tartalmatlan levelek jellegét viselik magukon leszáradásuk után.

Ellenben a lefutó levelűek zöldesberek, erőteljesebbek, beszállítások, beváltások után finomabbak, szívósabbak s égésük is elég jó; mert ezt már maga a talaj a nehezen égő szamosfajjal szemben is kedvezőben módosítja.

A kötöttebb talajokon azonban, a hol az égést maga a talaj fekvése, illetőleg összetétele is inkább kedvezőtlené teszi, azonfelül az érest is hátráltatja, sokkal észszerűbb a már természete szerint jobb égési hajlamokkal bíró s korábban beérfelfelé álló széles levelű fajokat termelni, mert tapasztalat szerint e fajok a jelzett talajokon nem sárgulnak el. Beszállításuk után pedig finom levelűek és sokkal jobban égnék a keskenyebb lefutó levelű fajoknál.

Erősen kötött, s oly talajoknál, hol az éres késleltetve van inkább babosodó fajt kell választani, mert ez leghamarább megéri.

Ezeket számbavéve magtőkéknek a fejt jelzett utasítás pontjainak szigorú betartása mellett olyanokat kell választani, a melyeken a levelek szép egyenlő, ritka s finom bordázatuak.

Az erőteljes faj tehát a homokra, a könnyebb faj pedig a kötöttebb talajokra ajánlatos, mert mind a két esetben több finom gyártási anyagot nyerünk.

Az e vidéken régebben termelt agócsi faj igen finom levelű és jó évdohányt adott, ámde a faj oly nagy levelű volt, hogy a könnyebb talajokon kellő tartalmat, táplálékot nem nyert. Ennélfogva a simitás idejéig nagyon kiszáradt, úgy hogy mesterséges puhítása vált szükségessé, mely oknál fogva az erjedést ki nem bírta. A ködöt, nedves időt nem tűrte el. Az erőteljesebb talajokon is sok trágyát igényel és mivel az időjárást a szivar és válogatott anyag nyerése végett finomnál is finomabb leveleket óhajtott a termelő nyerni: nem igen várta be a tökéletes beérést, hanem annak néhány nappal előtte learatta.

Ily tartalmu dohány azután az erjedés alatt nem volt megmenthető.

Ezen bajok megszüntetése végett egy erőteljesebb faj választott a termelésre. Ez volt a számosháti a 80-as évek végétől kezdve.

Igen ám, de míg a Szamosháton termelve e faj ellentálló képessége rendkívül; addig a Szabolcsban termelt már nem bír oly szívós természettel; — tapasztaljuk évente, hogy csaknem oly romlékony, mint a másik faj volt. Az ellenálló képessége tehát ugyszólván semeddig sem tartott. A mellett levélszöveve kissé durva; égése hiányos.

Ugy gondolom 1897-ben a dohánykísérleti mintatelep felállítását megelőző dohányügyi anketten Herczog Péter ur pártolta azt az eszmét, hogy kisebb kísérleti telepek több helyen volnának felállítandók.

Tekintettel egyes vidékek különleges termelési viszonyaira, ez az eszme már magának egy legjobban égő legfinomabb

alkalmas fajnak az egyes vidékek viszonyaihoz való megállapítása szempontjából is igen életrevaló.

Ha pedig ez sokba kerülne, egyes termelők vállalhatnák el a kísérletezést.

Csak egyet említek még fel, a múlt évek egyikén gr. Vay Ádám berkeszi uradalmából néhány sumatra-szamos fajszerű szármozó csomó került a beváltáshoz.

Ennek rendkívüli finomsága és jó égése feltűnt, szemben a szamoshátiával.

Szuloki és rózsafajokkal való kísérletezés, esetleg keresztelés mellett sem volna kárba vesztett.

E fajok kisebb levelűk mellett jó talajokon kellő tartalmat nyerhetnének. Jó égésük és finomságuk különb a számosháti.

(„K—k“)

Fejér Viktor

A debreczeni dohánytermelési kísérleti állomás.

Szent István napján meglátogattam a debreczeni dohánytermelési kísérleti telepet, s ámbár időm kimértsége miatt — sajnálatomra — csak rövid néhány óráig lehettem ott, de Kerpely Kálmán igazgató ur szives kalauzolásával mellett így is teljes tájékozást nyertem mindenről, s legjobb meggyőződés szerint mondhatom, hogy a kísérleti telep valóban meglepő, impozáns látványt nyújt s rendkívül érdekes és tanulságos minden tekintetben.

Megkísérlem röviden leírni a kísérleti telepen szerzett benyomásaimat, — mert lapunk szűk kerete nem engedi, hogy egyszerre és részletesen kiterjeszkedjem annak előadására, hogy mennyi mindenféle összehasonlító termelési kísérletek végeztek a telepen, — de örömmel kijelenthetem, hogy a kísérleti telep az okserü dohánytermelés minden ágát, minden mozzanatát a legezeltudatosabb ügybuzgalommal, a tudományos elméletek gazdag érvényesülésével, s a mellett mégis oly praktikus gyakorlati alapon karolja fel és mutatja be, hogy eredményekben máris gazdag működése igazán semmi kívánni valót nem hagy hátra.

Hogy kedves olvasóimat a telepen látottakról nagyjából tájékoztassam: ezuttal csak az általános benyomást, a főbb szempontokat fogom felemlíteni, — s első sorban is azt jegyzem meg, hogy a kísérleti telepen a legelső pillanatra szembe-tűnik s kellemesen meglepi a nézőt az a gyönyörű egyenletesség, egyformaság, a mely a dohánynövények sorsávlata és az egyes tövek egymástól való távolságának szabályos, pontos betartásában, s a kiválasztott palántáknak elültetése és összes kezelésében, a szimetria legalaposabb rendszerét tünteti fel. A dohányok megműveléséről pedig elég legyen annyit mondani, hogy amit csak az okserü termelés szabályai előírnak, s az elmélet és gyakorlat eddig jónak, hasznosnak, észszerűnek talált: az itt mind megtéve, s a legjobb rendben hajtattott végre.

Kerpely igazgató ur különben a szegedi kiállításon is rendkívül érdekesen be fogja mutatni a kísérleti telep eddigi működésének a gyakorlati téren való főbb

eredményeit; — több hazai és külföldi különböző jellegű dohányok lesznek ott ugyanis egész természetes alakjukban, gyökerestől, levelestől kiállítva, s a kezelés különböző módzatai szemléltető alakban feltüntetve; — a kiállítást látogató dohánytermelő gazdaközönség tehát el ne mulassza ezt a dohánykiállítást megtekinteni és alaposan tanulmányozni, mert már is sok hasznát veheti. S a kiállításon senki ne gondolja majd, hogy azok csak egyes kiválogatott dohánynövények, hanem úgy tekintse, mint a melyek a kísérleti telepen egész általánosságban s nagy mennyiségben tényleg éppúgy eltalálhatók.

Az igazat megvallva, engem is az lepett meg legjobban, — mert alig hittem volna, ha saját szememmel nem látom, hogy ugyanazon talajon, egy táblában, egymás mellett, a dohányfajoknak alak, nagyság és megkülönböztető jellegzeteségére nézve annyi egymástól eltérő változatot lehet előállítani.

Jelenleg mintegy 70 fajta dohány van a telepen kísérleti termesztés alatt, melyeknek megkülönböztető jellege mind tisztán felismerhető; — vannak eredeti török, görög és ghiubek fajok is, amelyek a mi kerti és muskatály dohányaink megnevelésére hivatják, — s mindezek eladag terméssel, a saját eredeti jellegüket egészen megközelítve, teljes sikerrel tenyésztettek.

Csodálatos, mennyire eltérők egymástól ezek a dohányok, amelyek egyes helyeken soronként és kisebb darabterületeken, hol szemben, hol egymás mellett vannak elkülönítve. Például a szamosháti dohány a Marylandival szemben, ezek ugyanazon egy napon lettek elültetve, s míg a Marylandi már érésben van, addig a szamosháti még teljesen zöld. A tengerentúli, illetve amerikai dohányok legtöbbszörre fennálló levelűek, míg a szamosháti dohány levelei a föld felé hajlanak, — innen van aztán, hogy az utóbbiak levelei szakadozottak, könnyen letörnek s nehezebben érnek, míg a fennálló levelű külföldi dohányok levelei épek, jobban kifejlesztettek és hamarabb érnek. — A keresztezett pensylvániai dohány igen szép, az ő buja, bokros, finom leveleivel, melyek eredeti jellegüket leginkább megtartották. Az ohioi dohány szintén a pensylvániai jellegével bír. A Brazil fajta is igen szépen sikerült, de úgy látszik, ez kissé későn ér. A Connecticut igen finom, s úgy szövete, mint bordázatánál fogva szivartakarónak alkalmas. — Kitűnő faj a Bick-Frederick, amely még azon nagy előnnyel is bír, hogy korán ér, ami már magában véve is megbecsülhetlen jó tulajdonság.

Általában az amerikai fajok legtöbbször kitűnően beválnak látszik, — a francia, olasz és román fajdohányok azonban nagy részben még vad zöldek, éretlenek és fejletlenek; — ezek nálunk nem alkalmazhatók.

A hazai fajok közül a szegedi rózsadohány bámulatos szép és finom, s úgy látszik kellő időre érik is, csak az a kérdés, hogy égési képessége javulni fog-e, mert ennek a fajnak az égése eddig nem

igen megbízható volt. Ezen segíteni a megfelelő műtrágya lesz hivatva. A tiszaí leveleken is meglátszik a kiváló kezelés által elért finomodás, — a debreczeni levelek jól sikerülése pedig csaknem bámulatra méltó. Hazai dohányaink közül a tiszaí fajjelleg különösen a szamosháti és debreczeni leveleknél már is szembevetőd.

A sűrű ültetés rendkívüli előnyei lépten-nyomon kitűnnek és a ritka ültetésűekkel szemben szinte kézzelfogható bizonyítékkal szolgálnak; — mert a ritka ültetésű dohányok egyenlőtlenek, leveleik durvábbak, elröngyöltak és a levelek száma jóval kevesebb, mint a sűrűn ültetettek, melyek szép egyenlők, épek, finom leveleűek és gazdag termésűek, s ami a legfőbb: ezek jóval ertettebbek is, mint a ritkák, amely körülmény mindenképp fajta dohánynál látható, ez az óriási előny tehát nem is szorul bővebb bizonyításra. A fennálló levelű dohányok sűrűbb ültetésének nagy előnye különben önként következik abból is, hogy ezeknél a levelek felfelé nővén, nem igényelnek annyi helyet, nem árnyékolják el egymást és nem terülnek úgy szét, mint a hazai fajta leálló levelű dohányok.

A műtrágyázással tett beható kísérletek pozitív eredményei is tisztán láthatók. A levelek finomságára és a korai érlelés előidézésére a jaddo (zsaddo), de főleg a szuperfoszfáttal kevert poralaku Martellin műtrágya különösen jó hatásának bizonyult.

A magtökéken látni lehet azt a rendkívüli gondos figyelmet, a mely ezek kiválasztására és tökéletes kifejlesztésére fordítottak. A magnemesítésre is a legpraktikusabb eljárás van alkalmazásba véve, nevezetesen: a keresztezésre szánt két fajta magtökének a korona bugája össze van kötve és egy fehér vászon sipkával beborítva, úgy, hogy a virágok himporának egymással való érintkezése mintegy természetes úton éretik el, s így ennek az egyszerű, de biztos eljárásnak teljes sikere egészen kétségtelen.

A telepen teljes diszokban láthatók az évelő dohánynövények is, a melyeket Kerpely igazgató ur igen szélszerűen tart különösen a magtermelésre nézve.

A füllesztési rendszer célszerűsége és gyakorlati helyese kivitele a legnagyobb figyelmet érdemli. A letört levelek 25—30 cm. magasságú hosszukás rakásokba helyeztetnek s a különböző fajok 32 C. fokra, a cigarettá dohányok pedig 26 fokra melegszenek és aztán átforgattnak. A rakások közt keskeny kis utak hagyatnak, az átforgatásnál való könnyebb hozzáférhetőség végett.

A szárítás különböző nevei mind alkalmazásban vannak és kipróbáltatnak, kellő figyelemmel főleg a dohány színesezésére.

A kísérleti telepen felállított 4 szárító pajta olyan, hogy még az irigység sem talál hibát bennök, mert a tökéletesség valódi mintái. De nem kell azt hinni, hogy ezek a pajták talán különös fényűzéssel, vagy felesleges cifrasággal vannak felállítva, sőt ellenkezőleg, egészen egysze-

rűek, csak hogy minden legkisebb alkatrészek masszív, kompakt, erős és mindennek fölött praktikus

Dohánytermelőink ugyan — akik eddig nagy részben igen primitív módon állították fel a pajtaikat — a kísérleti telep pajtaikat talán kissé drágának, költségesnek találják, de míg az ő pajtaikat minduntalan tatarozni, javítani kell, ami évenként mindig újabb költségekbe kerül és mégsem felelnek meg a célznak, addig a kísérleti telep pajtaí — ha csak valami elemi csapás nem éri őket — legalább is tíz évig azonos módon, minden javítás nélkül lesznek használhatók.

Az első pajta deszkaoldalú, s egész hosszára, azaz minden deszkája felnyitható. A második szintén deszka oldalú, csak hogy ez nem hosszában, hanem egyenesen zsalugáterek módjára nyílik; szerintem ez még jobb, mint az előbbi, mert a széljárása ennél inkább megtörik, mint a szélesen betóduló légáramnál, a mely az egész deszka hosszában felaggatott dohányszűkeket jobban meglóbálja. A harmadik pajta vályogfalazatos, minden oldalán s a végein is sűrűn lévő ablakokkal és 5 kéménnyel. A negyedik pajta szintén vályogfalazatu, csak hogy ebben a szerdiák keresztben, míg a másikkban hosszában vannak. A szerdiák igen erős gömbölyű fenyőfából valók, s egyesek, a zsinog végén, nagy fél vaskarikákkal vannak ellátva, a melyek a szerdiákra feszítvők. A pajták mind szép vastag nádtetővel fedettek.

Egy macedoniai szárítókészülék is van a telepen, a mely olyan szerkezetű, hogy a szabadban vaspálczikákra rövid zsinogok vannak alkalmazva, s ezek könnyű kis papálczikákra vannak kötve; ennek az az előnye, hogy szükség esetén rögtön betakarható és megvédhető, tehát különösen a kerti levelek szárítására igen alkalmas és célszerű.

Most épül az amerikai rendszerű Snow-féle tüzzel szárítható kísérleti épület, ezenkívül fermentáló-helyiség és külön laboratórium.

A kertészlakások igen csinos, erős kiállításu, vakolatlan vörös téglafalazatu épületek. Az első dohányszárítótervezésnek csinos, tágas, világos, 2 nagy ablakkal ellátott padozott szobája, s a többinek is deszkával padozott lakása és mellette mindenkinek tágas konyhája és kamrája van. A szobák nagysága: 3 öl széles és 3 öl hosszú. A szobákban öntött vaskályha, a konyhákban kis vas takaréktűzhely van beállítva. Szóval a kertész lakások mind azt mutatják, hogy tisztességes, embernek való lakások és nem egészségtelen putrik, mint sok termelőnél eddig szokásban volt. S igen helyesen járt el a kísérleti telep vezetője, hogy ebben is humanus, követendő jó példát állított.

A simitóhelyiség is rendkívül célszerű, 13 nagy ablaka van, és így teljesen világos; a fal mellett, egész hosszában, szépen gyaltat széles simitó asztalok és ülőpadok vannak elhelyezve.

De mindezeket, s az egész kísérleti állomásnak kitűnő berendezését és igazán mintaszerű, gyönyörű működését látni kell

a maga természetes valóságában; s nem ajánlhatom eléggé a dohánytermelőknek, különösen a kik Debreczen közelében laknak, hogy a kísérleti telepet minél gyakrabban látogassák és minden részletében tanulmányozzák s az itt látottakat igyekezzenek elsajátítani és követni, mert ennek kiszámíthatatlan hasznát veszik, s dohányaink minőségi javulását csak is ez uton főjük elérhetni.

Nékem pedig kimondhatatlan lelki öröömre szolgál, hogy hazai dohánytermelésünk haladásának ezt a kitünő intézményt mindinkább fejlődni, tökéletesülni, s a legjobb kezekre bízott vezetésében, az okszerű dohánytermelésnek általam évek hosszú során át sürgetett és ajánlt elveit és követelményeit végre csakugyan megvalósulni látom.

Adja az Ég, hogy a nagy jövőre hivatott debreczeni dohánytermelési kísérleti állomás évről-évre fényesebb eredményekkel szolgálja a magyar dohányügyet, a melynek felvirágzása mindnyájunk közös óhaja és érdeke!

Daróczy Vilmos.

Dohányszárítás

Évek óta folyvást azt hangoztatjuk lapunkban, hogy — a jobb minőségű dohányanyag előállítás érdekében — a termelőknek azon kell igyekezniük, hogy a dohányok szabad ég alatt való szárítása teljesen és végképpen kiküszöböltesse, s az összes termés fedél alatt, pajtákban szárítsassék.

Ezt csak akkor érhetjük el, ha minden termelő nem csupán a törvényben előírt minimális pajta mennyiséggel, (1 katasztr. holdra 100 köbméter,) hanem legalább is másfél annyi területű pajtával fog rendelkezni, mert a minimális mérték még közép termés esetén sem elegendő. Aki tehát igazán okszerűleg és valóban jó minőségre akar termelni: annak nem szabad az áldozattól és költséges befektetésektől visszariadni, hogy szárító pajtával bőségesen rendelkezze.

A szárítás okszerű végzésére nézve az az eljárás, hogy a kellően megfűlesztett és fonáku felfűzött dohányt azonnal a pajtába kell behordani s ott a zsinórokot oly sűrűn aggatni, hogy a levelek egymást gyengén érintsék; — az ajtókat, ablakokat, szeleleket ki kell nyitni, hogy a levelekben még megmaradt vírzészek elpárologjanak. — Ily állapotban a levelek csakhamar sárga foltokat kapva, lassankint egészen megbarnulnak, ami jele annak, hogy a kívánt szín eléretett.

Ekkor a felfűzött leveleket huzgáljuk széjjelebb, s osszuk fel úgy, hogy minden egyes levél külön függjön a zsinóron, nehogy egymásba tapadva, a levelek megpenészedjenek s a kocsányok megrothadjanak.

Ha azonban nincs elegendő fedett helyiségünk, akkor a már teljesen kiszikkadt dohányokat kénytelenségből ki lehet aggatni a szabad levegőre, hogy így helyet csináljunk az ujonnan felfűzött értékesebb dohányoknak.

Ha új zsinogre fűzünk, a fűzés előtt

a zsinogot erősen ki kell huzgálni, nehogy a fűzés után megereszkedjék, mi által hosszabb lesz és az állón ivet képez; ilyenkor a zsinog közepe a földet éri és a levelek hegyei tönkre mennek, azért szükséges, hogy a felfűzött dohány az állón erősen kifeszíttessék, ugyannyira, hogy az iv képezését lehetőleg megakadályozzuk.

Igen helyes dolog, ott ahol lehet és az ideiglenes épületekhez szűk üres anyagok birtokában vagyunk, a dohány szárítására néhány oldal nélküli fedett helyiséget előállítani; — a késő őszi szedésű dohányok szárítása czéljából, az ily helyiségekre fordított költség nagyon jól kifizeti magát, mert az ezekben már jól kiszikkadt dohányok azután a rendes pajtába szállíthatók, a hol a további kellő szárítási kezelésben részesülhetnek.

Megtörténik, hogy némely dohány törése olyan későre elmarad, a midőn már a dértől is tarthatunk, — ilyenkor ha látjuk, hogy esténként az idő meghűvösödik, akkor a dohányt okvetlen be kell a pajtába hordani, mert az ilyen — zsinogen lévő még meg nem fonyadt dohány, bő viztartalmánál fogva könnyen megfagy, s ez esetben majdnem teljesen értéktelenné válik; — az ily káros következményű dolgok tehát lehetőleg kikerülendők és elhárítandók.

De újólag ismételtetjük, hogy a szabadban levő szárítás egyáltalán nem helyesíthető és csak mintegy szükséges rossz gyanánt tekinthető, mert a dohány szárítását csakis fedél alatt, pajtában lehet okszerűen végezni, ahol a dohány se a nap hevének, se szélnek, se megázásnak nincs kitéve, s ahol a levelek kiképzése a czélnak megfelelően történik. Igaz ugyan, hogy az árnyékban szárítással több gond és munka van, de ez a fáradság gazdagon kifizeti magát, mert ez által a dohány minősége és értéke jelentékenyen emelkedik.

A kerti levelekre nézve sok szakértő amellett van, hogy ezek a napon, vagy legalább is néhány napig a szabadban szárítandók.

Erre vonatkozólag azonban most is csak azt ismételtetjük, amit lapunk f. évi 6-ik számában elmondottunk, hogy t. i. a rosszul mivel, rosszul fejlődött, éretlenül és későn letört dohányoknak szükséges, hogy kinn a szabadban, a napon száradjanak, mert ezek a dohányok ily nyers állapotban, a késő őszi időben, a pajtában be se száradnának, hanem megpenészednének és egészen is tönkre mennének, — ezeknek tehát szükségük van a napon száradásra, hogy legalább külsőleg, színben nyerjenek valamit, de az anyag belső értékére nézve még ezek is okvetlenül veszítenek.

Ha azonban a kerti levelek minden tekintetben a kellő okszerűséggel lesznek mivelve és kezelve, éretten letörve, rendszerint fűlesztve, ritka fonák fűzessel fedél alatt szárítva: akkor ezek — illető elbánás mellett — egyenlő szép sárga színű, tartalomdús, ruganyos, jó illatú, minőségre és mennyiségre egyaránt kitünő anyagot fognak szolgáltatni.

A haladás jele.

Ha dohánytermelésünkben nem is éppen minden tekintetben megyünk előré a haladás útján, de ha a kezelés némely módszerének be nem tartásától eltérünk, akkor nem lehet tagadni, hogy általában véve mégis csak sokat haladunk.

Igaz ugyan, hogy az 1898. évi dohánytermelésünkben egy általános hiba történt, a mennyiben a késői ültetés folytán a dohányok éretlenül törettek le, s ehhez járult aztán a dohányok beszáradási idején bekövetkezett szerencsétlen nyirkos, ködös időjárás, a mely a múlt évi dohányainkat nagyrésztben tönkretette, ez hát egy általános nagy hiba volt, a mely azonban csapásnak is bizonyítható; ez a körülmény tehát nem bizonyíthatja azt, hogy ne haladtunk volna, — haladtunk bizony és a haladás rendes ösvényén állunk, csak hogy erről aztán lelépni egy perczre sem szabad.

Akadnak ugyan egyes termelők, akik bizonyos fikfával nem ott termelik a dohányt, a hol kellene, a mit főképp azért tesznek, hogy csak sok dohányuk legyen, s nem gondolva arra, hogy az minő rossz, értéktelen anyagot fog képezni, egyszerűen osztályba teszik, beszállítják és felveszik a sok pénzért; de azért még ez sem bizonyít a haladás ellen, mert ez mindössze is önzés és egy kis rosszakaratra mutat az illetőknek, a melynek azonban a legszigorubb eljárással idővel utját lehet majd állni.

De azt sem lehet eltagadni, hogy az országban már igen sok olyan képzett, okszerű, jó termelő van, a kinek minden törekvése odairányul, hogy csak jó minőségű dohányt állítson elő, s ez a rész, a termelők számának nagy kontingensét képezi. Ezeket az intelligens, kitünő, jóindulatu, derék termelőket tehát nem szabad azzal az állítással elkedvetleníteni, hogy nem teljesítik a kötelességüket, sőt az ilyen termelők megérdemlik, hogy a jövődek által is figyelemmel kísértessenek és jutalmazó elismerésben részesíttessenek.

Jellemző és mindenesetre a haladás jelül tekinthető az is, hogy az idei, nagyon is mérsékeltnek mutakozó termés kilátások mellett, mégis sok olyan termelő van, a ki meglevő pajtáját kevésnek önként beismervó, az iránt folyamodik a jövődekhez, hogy engedtesse meg neki, dohányja egy részét más helyiségben elhelyezni, pedig az illetők évek előtt is — a midőn az ideinél jóval nagyobb termés volt — ugyanazon pajtamennyiséggel bírtak, de azért eddig mégis ritkán tettek ilyen kérelmet.

Kétségtelenül a haladás bizonyítékául szolgál tehát az is, hogy a termelők önmaguk belátják már, hogy a törvényben megszabott pajta mennyiség az okszerűség követelményének nem felel meg, mert a dohány összeszorítva rendszeren be nem száradhat.

S habár az ilyesmi még nem éppen valami nagy dolog, de azért ez is mind egy-egy lépés, a mely a haladás útját jelzi.

Daróczy Vilmos.

Dohányterjedési kísérleti eredmények.

— Fejér Victor tanulmánya. —

(Folytatás.)

I. Raktár.

4. Termelő: Reizmann-, Kisvárdai.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltott 1899. január 11.

Átrakva: február 10.

márczius 11.

29.

Dátum:	Hőfok:
Január 17	+36
" 18	+38
" 19	+40
" 20	+42
" 21	+37
" 23	+36
" 24	+36
" 25	+36
" 26	+35
" 27	+36
" 28	+37
" 30	+37
" 31	+36
Február 1	+36
" 2	+37
" 3	+38
" 4	+38
" 6	+39
" 7	+36
" 8	+35
" 9	+37
" 20	+38
" 21	meleg
" 22	"
" 23	"
" 24	"
" 25	+36
" 27	+37
" 28	+36
Márczius 1	meleg
" 2	"
" 3	"
" 4	"
" 6	+35
" 7	+36
" 15	hideg
" 16	"
" 17	meleg 30
" 18	" 34
" 20	" 31
" 21	+25
" 22	meleg 31
" 23	" 32
" 24	+30
" 27	meleg 30
" 28	" 30
" 29	" 30
Ápril 7	hideg
" 10	"
" 12	"
" 13	"
" 14	"
" 15	"
" 17	"
" 18	"
" 19	"

(Folyt. köv.)

Rendetlen időjárások által okozott károk.

Számtalanszor említettük már lapunkban, hogy az időjárás mennyire más jelenleg, mint régentén volt.

Ezt a megfigyelési fejtegeti a „Nemzet” egyik utóbbi számának fenti cz. alatt megjelent cikke is, a mely nem közvetlenül a dohánytermelésre vonatkozik ugyan, de a gazda közönségre nézve oly tanulságos és általános érdekű, hogy érdemesnek tartjuk azt olvasóinkkal is megismertetni.

A figyelemre méltó közlemény így szól:

Már évek óta figyelem meg az időjárásról és úgy a meteorológiai intézet által kiadott hírközlő értesítések, valamint saját tapasztalataimnak egybevetése alapján egyaránt arra a meggyőződésre jutottam, hogy az időjárás évről-évre rendkívül szokatlan változásokat, jelenségeket mutat. Hogy ezt minek kelljen tulajdonítani, azt én, mint e tekintetben avatatlan ember, nem tudom megmagyarázni s talán maguk a hozzáértők sem tudják teljesen felderíteni. Tény az, hogy a folyó évben is eddig oly rendkívül időváltozások voltak, a melyek méltán felhívják nemcsak az ahhoz értők figyelmét, de másokét is, a kiket az időjárás változásai bármely szempontból közelebbről érdekelnek.

Jelen alkalommal csak azokat a tapasztalatokat közlöm, melyeket a Csanád, Arad, Temes és Krassó-Szörény vármegyékre kiterjedő, a lippai m. kir. főerdőhivatal kerületében a f. év első felében szereztem.

Már a m. évi december hó 21-én kezdődött és folyó évi márczius hó 19-én végződött tél is oly gyenge, enyhe volt. Havat csak elvétve lehetett ezen a vidéken látni. Az egész tél inkább késő őszenek volt mondható, mely esős, ködös, derült és fagyos napok folytonos váltakozásából telt ki. Január 5-én és 6-án esett ugyan kevés hó, még pedig erős zivatar és fagy mellett, azonban alig néhány nap mulva ez is eltűnt és csak a visszamaradt nagy sár, locsopus mutatta helyét. Erre január második felében és február első felében oly enyhe tavaszi napok következtek, hogy a növénytermészet teljes erővel megindult és némely fák, mint például a mandula és kajszin, virágozni is kezdetek. Február 23-án és 24-én újból hózivatar és fagy jött, de ez szintén csak egy pár napig tartott, mire márczius elején egész tavaszi idő állott be. Márczius 20—21-én megint nagy havazás következett. Esővel és fagygal, rá 2 nap enyhe idő és 25—26-án újból havazás és erős fagy volt. Ezek után az idő újból enyhére változott s április és május hónapokban tavaszi és nyári napok őszi napokkal váltakoztak, helyenkint rendkívül záporosóval és viharokkal. Junius első felében az ország több részéről havazásokat jeleztek, míg ezen a vidéken hideg, esős napjaink voltak. Jég-esővel és zivatarokkal és helyenkint erős dérral, a mik a tavaszi veteményekben nagy kárt okoztak, sőt a esemetekertekben is, hol a esemetek levelei nagyrészt elfonnyadtak, mintha mind leforrázták volna.

(Vége köv.)

A szegedi országos mezőgazdasági kiállítás programja.

Szeptember 3-án: Délélt 10 óraker a kiállítás ünnepélyes megnyitása. Ő cs. és kir. fensége József főherczeg ur, a védnök által. Délután 2 óraker kiállítási löverseny, este 8 óraker a védnök tiszteletére művészestély a színházban. Este a kiállítási terület

fényes kivilágítása villanyfényvel és 20,000 lampionnal.

Szeptember 4-én: Reggel 9 óraker V. országos gazdasági kongresszus. Orsz. méhészeti kongresszus a: ujszegedi rigadó táncstermében. Este 8 óraker a szülőházban művészestély.

Szeptember 5-én: V. orsz. gazdasági kongresszus. Orsz. méhészeti kongresszus. I. orsz. hatászati kongresszus a város háza kis tanácstermében. Délután 5. óraker vivó akadémia az ujszegedi vígadóban, este tüzi játék a kiállítási területén.

Szeptember 6-án: Orsz. méhészeti kongresszus. Délután 5 óraker: tűzoltóság gyakorlata, este a kiállítási terület fényes kivilágítása 20,000 lampionnal.

Szeptember 7-én: Délután 4 óraker kérekpár-verseny. Délután 5 óraker a polgári dalárdá hangversenye, a kiállítási területén, este léggömb föleresztés és kivilágítás villanyfényvel.

Szeptember 8-án: I. orsz. szőlészeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 2 óraker díjugratás, lovasjáték, ügetőverseny a löversenyterén. Este népies műkedvelői előadás a vígadó táncstermében és tüzi játék a kiállítási területén.

Szeptember 9-én: Délélt 9-óraker gazdasági tanács kongresszusa az ujszegedi vígadóban. I. orsz. szőlészeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 5 óraker a „Szegedi dalárda” hangversenye, este teljes kivilágítás villanyfényvel és 0,000 lampionnal a kiállítási területén.

Szeptember 10-én: I. orsz. szőlészeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután népiünnepély és cseléddíjazás a kiállítási területén. Délután 3-óraker regatta a Tiszán. Este kiállítási napbál, este 6 óraker kiállítási sorsjáték húzása, este 8 óraker tüzi-játék.

A kiállítási területén délután 4—7 óráig és este 8—12 óráig naponta sétahangversenyek tartatnak.

Kezvezmények.

A kiállítással kapcsolatosan rendezendő kongresszusok tagjai és a csoportos látogatók különféle kedvezményekben részesülnek.

Csoportos látogatókuk tekintetnek azok, akik egy állomásról legalább huszan egy csoportban utaznak. Ily csoportban azonban a nők is részt vehetnek.

A m. kir. államvasutak vonalain a csoportos látogatók az utazásnál olyforma kedvezményeket élveznek, hogy az állomási jegypénzártnál bármely gazdasági egyesület által kiállított s felmutatott igazolványok ellenében II-od osztályu jeggyel I-ső osztályon, III-od osztályu jeggyel II-od osztályon és egy fél III-ad osztályu jeggyel III-ad osztályon utazhatnak úgy a személy-, mint a gyorsvonatokon. A kedvezmény úgy az oda-, mint a visszautazásnál egyaránt érvényes.

Az arad-csanádi vsutak igazgatósága még továbbmenő kedvezményeket engedélyeztet, amennyiben a társaság vonalának bármely állomásairól megváltandó Szegedig a rendes menetjegy, mely visszautazás alkalmával teljesen díjmentes utazásra jogosít, ha az odautazásra használt menetjegy a kiállítási iródban lebélyegzetetik. A kiállítás idejére az arad-csanádi vasutak igazgatósága Arad és Szeged között külön vonatokat illesztett be a menetrendbe, amely lehetővé teszi a kiállítást egy nap alatt megtekinteni. E vonat Aradról indul reggel 5 óraker s Szegedre érkezik 9 óra 35 perczkor d. e. Vissza Szeged pályaudvarból indul 6 óra 10 perczkor este, Aradra érkezik 10 óra 40 perczkor ejjel.

A déli vaspálya társaságnál III-ad osztályban egy egész második, a II-od osztályban egy egész I-ső menetjeggyel lehet utazni, mely jegy az oda- és visszautazásra egyaránt feljogosít, csakhogy az I-ső kocsiostály, valamint a gyorsvonatok használata a

csoporthoz látogatók kedvezményénél ki van zárva.

A déli vasutaknál a kedvezmények szeptember 1-től 12-ig terjedő időre engedélyeztetnek. Az utazás a kőbeseő állomásokon meg nem szakítható.

A kongresszusi tagoknak a szükséges igazolványokat a kiállítási iroda idejekorán megküldi. A csoportos látogatók számára szükséges igazolványokat legutóbbi elhatározása folytán nemcsak a kiállítási iroda, de az összes gazdasági egyesületek és gazdaságkörök elnökségei is kiállíthatják.

Az igazolványok ugy az oda-, mint a visszautazás megkezdésekor a jegypénztárnál lebélyegzendők és a menet tartama alatt a vasutak ellenőrző közlegeinek felszólítására bármikor előmutatandók s a kedvezmények csak az *egyszeri oda-, és visszautazásnál érvényesek.*

Ugy a kongresszusi látogatók, valamint a csoportos kirándulók az elszállásolásnál és ételmezésnél szintén kedvezményben részesülnek.

Amennyiben valaki a szagedi mezőgazdasági országos kiállítást, melynek tanulósgos volta, nagy arányai és kiváló sikere immár teljesen biztosított, meglátogatni óhajtáná, mint kongresszusi tag, ebbeli szándékát az illetékes helyen („Országos Magyar Gazdasági Egyesület” Budapest „Köztetek”) bejelenteni s a kongresszusi tagsági díjat bekeüldeni sziveskedjék; amennyiben pedig, mint a csoportos kirándulások tagja óhajtáná a kiállítási tárlatait megtekinteni, osatlakozék a lakhelyéhez legközelebb székelő csoportos kirándulást szervező hatósághoz, vagy testülethez.

Vegyések.

Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik 1 f. ó. június végén lejárt előfizetésüket eddig még meg nem ujtották s akiket e végett a múlt hóban külön levelezőlapokon is megkerestünk, hogy a második félévi előfizetési díjat sziveskedjenek most már baladók nélkül bekeüldeni, nehogy az előfizetési díj beszedése végett, t. előfizetőinket postai megbízással legyünk kénytelenek terhelni.

— A dohányok állásáról a földmivéltésügyi ministeriumhoz beérkezett legutóbbi hivatalos jelentések nem igen kedvezők, amennyiben általánosságban akként szólnak, hogy a dohánytermés eredménye, különösen egyes vármegyékben, nem felelt meg a hozzáfűzött reményeknek, sőt azon alul is maradt leginkább az Alföldön, továbbá a Dunántul és részben a keleti vármegyékben s a fergek is károsították. A termés inkább csak kis közepes, főképp mennyiségileg, a minőség többnyire tühethető és jó közép. — Az országrészenként csoportosított részletes jelentések szerint: a *Duna balpartján* a dohány törése még folyamatban van. A termés közepesen jelezhető. — A *Duna jobbpartján* a tikkasztó szárazság ártalmára volt, a későbbi hűvös szeles idő pedig levelzetében sok kárt okozott. Törése folyamatban van. — A *Duna-Tisza kösén* a dohány többnyire jó és közepes termést ad, minősége szintén kielégítő. Helyenkint azonban gyenge maradt s csak kényszer érés miatt kezdtek meg törését. — A *Tisza jobbpartján* az érés utolsó stádiumában van. Sok helyen török, itt-ott még csak most akarják kezdeni a törést; jó hozammal biztat. —

A *Tisza balpartján* török, minősége elég jó, de mennyiség tekintetében a remélnél kevesebb hozamot ad, mivel a fergek aránylag igen sok gyököt kipusztítottak. Szatmár vármegyében helyenkint a terméskilátás javult; több helyütt nagy hozam várható. — *Tisza-Maros kösén* a szárazság folytán nagyon elmaradt. Törése több helyen folyamatban van, de az eredménye gyenge. — *Az erdélyi vármegyékben* bujáu fejlődött, jól áll, nagy hozammal biztat. — A dohányjövédéki közp. igazgatóságához a kinn működő bizottságok által beküldött — ez esetben tehát autentikusabbnak tekinthető — hivatalos jelentések szerint: a termés kilátások kedvezőbbek. Nevezetesen a *csengeri* bizottság jelenti, hogy Angyalos, Dara, Dányád, Csenger, Gacsály, Kis-Namény, Szamos-Becs, Tatárfalva községekben a levéltörés mindenütt folyik, a nagy szárazság alatt hátramaradt ültetvények, az utóbbi bőséges esőzés folytán igen szépen fejlődnek. Csenger körül a szórványos jégeső kevés kárt okozott. Általában szép színű szivargyártási anyag várható. A *nagykárolyi* bizottság jelenti, hogy Ér-Szt-Király, Magyar-Csaholy, Szécső-Demeter, Pele, Pele-Szarvad, Ér-Körös, Ó-Keszi, N-Keszi községekben, az esős időjárás folytán a dohányok általában felfrissültek, de a reggeli hidegek az érést nagyon hátráltatják. Az augusztus 14—21-ig tartó szél és viharok sok kárt okoztak, de a hét végefelé az idő a száradásra kedvezőbbre fordult. Jó minőségű, finom zamatu pipadohány várható. — A *mikei és szuloki* bizottság jelentése szerint: a dohányok állása kedvező. — az időjárás ugy az érés, mint a száradásra megfelelő, — jó szivargyártási anyag s általában közép termés várható. — *Aprócsávól* (Csanád m.) írják: szeles, hűvös idő hátráltatja a dohányok fejlődését. Apró, kétszererett, s tartalom nélküli dohány várható. — *Németság és Keresztesről* (Arad m.) írják: jó minőségű dohány várható, — bár az utóbbi gyakori esőzés a beszáradást késlelteti. — *Káálról* jelentik: kedvező időjárás az elmaradt dohányok fejlődésére jó hatással volt. — a dohányok szépen fejlődnek. Vajfü és feregrágás folytán közepes mennyiség, azonban gyártási célokra értékes anyag várható.

— **Dohánygyártmányok árjegyzéke.** Az általános forgalomban lévő dohánygyártmányok és a belföldi különlegességi dohánygyártmányok eddig érvényben volt árjegyzékei, korona értékre átszámítva újból kiadattak.

— **Szivar-automaták.** A pénzügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg megengedte, hogy a budapesti nyugati pályaudvarban próbaképpen két szivar-automatát állítsanak fel, melyeket, ha beválnak, szaporítani fognak. A szivar-automatákat most már kipróbálták és a miniszterium szakközgei a próbát sikeresnek nyilvánítják. A két szivar-automata a megfigyelés ideje óta kifogástalanul működik s naponkint átlag 20 frt bevételük van. Az automatákat még egyszer felülvizsgálják s azután a pénzügyminiszter az automatákkal kapcsolat-

ban a dohányárosok vasárnapi munkaszünetét olyképpen szabályozza, hogy minden dohányáru bolt előtt kell fölállítani egy automatát, a melyet a dohányárosok bérelnek ki és látnak el saját felelősségükre. Az automaták különböző nagyságuk lesznek s kiki olyat állíthat fel, a melytől üzleti forgalmához megfelelőnek talál. A szivar-automatának meglesz a nagy közönségre nézve az az előnye, hogy éjjel is árulnak szivart.

— **Drága szivar.** Kuba-szigetén néhány év óta alig volt dohánytermés. A háboru egészen elvonta az embereket a mezeli munkától s ennek következtében a szivargyártás is egészen pangott. Pedig a termékeny szigetnek ez volt fő jövedelmi forrása. Mexikóban, Manilában és egyebütt is készítenek ugyan jó szivart, de ennek nincsen olyan becsé, mint a kubainak. A szivar gourmand nem tud más szivart elszívni, mint az igazi havannát. Ezeknél nagy szomorúságot okozott a spanyol-kubai és utóbb a spanyol-amerikai háboru, mert éveken keresztül alig exportáltak kubai szivart és a mit importáltak, az is majdnem mind Észak-Amerikába került. A gyér termelésnek az volt a következtése, hogy a havanna-szivarok ára rendkívül felszokkott. A legjobb fajtájú szivar, melynek ára rendes viszonyok között két dollár volt, fölment 10 dollárra is, ugy hogy igazán nagyon gazdag embernek kell lenni, a ki megengedheti magának azt, hogy jó szivart szívhjon. Amerikai lapok azt írják, hogy Kubán az idén elég jó dohánytermés volt, a mi bizonyára meg fogja nyugtatni a mi szivar inyenkeinket.

— **A dohányzsinetek** beszerzési ideje elérkezvén, felhívjuk a gazdaközönség figyelmét a *Bleier és Weiss* fővárosi kötélgyártó cégére, (Budapest, VII. Károly-körut 7. sz.) melynél a legjobb minőségű dohányzsinörök s általában a gazdaságban és a háztartásnál szükséges mindennemű kötéláruk dús választékban kaphatók. Ez a régi, szolid és minden tekintetben megbízható cég — amely ugy áruinak jósága és jutányosága, valamint gyors és pontos kiszolgálásáról ismeretes — számos állami hivatalnak, uradalomnak és gyártelepnek állandó rendes szállítója s teljesen megérdemli a gazdaközönség bizalmát és pártolását.

Szerkesztői üzenetek.

Abonyi Károly gazd. szaktanár urnak, **Sáros-Patakon.** A mult évfolyam utólag megrendelt második félévi számainak ára fejében beküldött 3 frtot köszönettel megkaptuk. A lapot az új címre küldjük.

Liszky Benjámin urnak, **Alsó-Fügödön.** A szártásra vonatkozólag tett becses megkeresésére magánlevelében válaszoltunk; utalunk egyuttal mai számunknak e tárgyú cikkére is.

Kerényi Vilmos urnak, **Pta-Sánhegyesen.** A második félévi előfizetési díjat köszönettel vettük. A hátraléknak jelzett összeg akként értendő, hogy a lejáratott számitva, a figyelemtetésig annyi volt már a hátralék, amely azonban a beküldött előfizetéssel az év végéig teljes kiegyenlített nyert.

Felischer Miksa urnak, **Berek-Bőszörmény.** Újólaj felkérjük, hogy a tavalyi jégbiztosítási ügyben lefolytatott per kimenetelét tudatni sziveskedjék, — minthogy a jégbiztosításról akaránk írni, s részben tájékoztatásul szolgál Uraságod esete is.

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.

(Vége.)

A brassó-zernești vonalon ugymint az előző években mindkét irányban egy-egy harmadik vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Zernestől este 7 óra 20 perczkor indul és Brassóra este 8 óra 34 perczkor érkezik; Brassórol pedig este 9 óra 15 perczkor indul és Zernesztre éjfel 10 óra 38 perczkor érkezik.

A brassó-kézd-i-vásárhelyi és sepi-szt-györgy-csik-gyimesi vonalon.

Julius 15-étől szeptember 15-éig vásár- és ünnepnapokon Tusnádról Brassóig új vegyesvonat indittatik, mely Tusnádról este 6 óra 57 percz, Sepi-Szt-Györgyről este 8 óra 47 perczkor indul és Brassóra az Aradon át Budapest felé közeledő gyorsvonathoz csatlakozólag este 10 óra 4 perczkor érkezik.

A szolnok-h.-m.-vásárhelyi vonalon

jelenleg Szentesről reggel 5 óra 55 perczkor Szolnokra induló és onnét este 8 óra 30 perczkor Szentesre érkező vegyesvonat a szentes-h.-m.-vásárhelyi vonalra is kiterjesztetik. E vonat mint személyvonat H.-M.-Vásárhelyről Szeged-Rókus feléi csatlakozással reggel 4 óra 43 perczkor indul és Szolnokra d. e. 9 óra 53 perczkor érkezik, az ellenkező irányban pedig Tzolnokról ugymint jelenleg d. u. 4 óra 48 perczkor indul és H.-M.-Vásárhelyre este 9 óra 49 perczkor érkezik, a hol csatlakozik a személyvonathoz Szeged-Rókus felé.

Ellenben a jelenleg H.-M.-Vásárhelyről reggel 7 óra 40 perczkor Szolnokra induló és az onnét este 6 óra 57 perczkor H.-M.-Vásárhelyre érkező vegyesvonat a Szentes-h.-m.-vásárhelyi vonalra is be- szüntetettik.

A mezőtúr-mezőhegyesi vonalon

A Tót-Komlósról Orosházára hetenkint kétszer, reggel 4 óra 30 perczkor induló vegyesvonat csekély igénybevétel miatt hetenkint csak egyszer és pedig minden csütörtökön fog közlekedni.

A budapest orsovai vonalon

közlekedő összes gyorsvonatok Kőbányán csak feltételesen fognak megállani.

Kecskeméttől Czeglédig egy gyors-tehervonat rendeztetik be személyszállításra, mely Kecskemétről d. u. 12 óra 28 perczkor indul és Czeglédre d. u. 2 óra érkezik.

A budapest-lajosmizsei vonalon

Jelenleg Lajos-Mizséről Budapest ny. p. u.-ra éjjel 11 óraker érkező vegyesvonat Lájok-Mizséről d. u. 4 óra 6 perczkor fog indulni és Budapest ny. p. u.-ra este 8 óra 45 perczkor érkezik.

A kecskemét-tisza-ughi-révi vonalon

Tisza-Ughi-Révről jelenleg d. u. 55 perczkor Kecskemétre érkező, valamint az onnét d. u. 5 óra 35 perczkor Tisza-Ughi-Révre induló vonatoknak egyidejű megszüntetése mellett mindkét irányban egy-egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Kecskemétről reggel 4 óra 20 perczkor indul és Tisza-Ughi-Révre reggel 5 óra 37 perczkor érkezik, illetve Tisza-Ughi-Révről este 7 óra 30 perczkor indul és Kecskemétre este 9 óraker érkezik.

A valkány-varjasi vonalon

jelenleg Valkányról d. e. 9 óra 25 perczkor Varjasra induló személyvonat Valkányról a Budapest feléi érkező személy-

vonathoz való csatlakozásban már reggel 6 óra 30 perczkor indul és Varjasra d. e. 8 óra 47 perczkor érkezik.

A temesvár-buziási vonalon.

A fürdővadás tartamára és pedig június 1-től szeptember 15-ig a mult évben is közlekedett egy-egy személyvonat, ismét forgalomba helyeztetik. E vonat Buziásról d. e. 11 óra 25 perczkor indul és Temesvár Józsefvárosra d. u. 12 óra 56 perczkor érkezik, Temesvár Józsefvárosról pedig d. u. 2 óra 40 perczkor indul és 4 óra 14 perczkor érkezik.

A versecz-maros-illyei vonalon.

A dévai heti vásárok napjain vagyis minden szombaton és vasárnap, továbbá dévai országos vásárok és megyei gyűlések napjain Maros Illye és Dobra között mindkét irányban egy-egy helyi vonat helyeztetik forgalomba, mely Maros Illyéről Déva feléi való csatlakozásban d. u. 5 óra 25 perczkor indul és Dobrára d. u. 5 óra 44 perczkor érkezik, viszont Dobráról este 6 óra 20 perczkor indul és Maros-Illyére este 6 óra 40 perczkor érkezik.

Lugos és Buziás között vasár- és ünnepnapokon június 1-től szeptember 15-ig bezárólag mindkét irányban szintén egy-egy új személyvonat fog közlekedni, mely Lugosról d. e. 9 óra 10 perczkor indul és Buziásra d. e. 10 óra 14 perczkor érkezik, az ellenkező irányban pedig Buziásról este 8 óra 50 perczkor indul és Lugosra este 10 óraker érkezik.

Versecz és Buziás között ünnep- és vasárnapokon június 1-től bezárólag szeptember 10-ig egy-egy vonat helyeztetik forgalomba, mely Verseczről reggel 6 óraker indul és Buziásra d. e. 9 óraker érkezik; Buziásról este 6 óra 20 perczkor indul és Verseczre este 9 óra 48 perczkor érkezik.

A jassenova-aninai vonalon.

A Marillavögybe és Steierlaka való utazási menetartam megrövidítése céljából június 1-től augusztus 31-ig bezárólag mindkét irányban egy-egy személyvonat ez idén is helyeztetik forgalomba, mely Jassenaváról d. e. 9 óra 20 perczkor indul és Aninára d. u. 1 óra 51 perczkor érkezik. Anináról pedig d. u. 12 óra 30 perczkor indul és Jassenovára d. u. 5 óraker érkezik.

Ezen vonatok közlekedésének tartama alatt a jelenleg Jassenaváról d. e. 9 óra 25 perczkor Aninára induló és az onnét d. u. 4 óra 51 perczkor Jassenovára visszakerkező vegyes vonatok nem fognak közlekedni.

A budapest-belgrádi vonalon.

Mindkét gyorsvonatnál O-Keéren és Becskán csekély igénybevétel miatt a megállás beszüntettetik.

A kiskőrös-kalocsai vonalon.

A mult nyáron közlekedett egy-egy reggeli személyvonat, ez idén is forgalomba helyeztetik. E vonat Kalocsáról reggel 5 óra 18 perczkor indul és Kis-Kőröstre reggel 6 óra 36 perczkor érkezik; az ellenkező irányban pedig Kis-Kőrösről reggel 7 óra 20 perczkor indul és Kalocsára d. e. 8 óra 40 perczkor érkezik.

A szeged-rókus-szabadjai vonalon.

Palics és Szeged-Rókus, valamint Palics és Szabadka között június 1-től szeptember 15-ig bezárólag vasár- és ünnepnapokon egy-egy fürdővadás következőleg fog közlekedni:

Indulás Szeged-Rókusról d. u. 1 óra 15 perczkor Palicsra és onnan este 9 óra

5 perczkor vissza Szeged-Rókusra; Szabadjáról pedig d. u. 5 óra 10 perczkor Palicsra, s onnét vissza Szabadjára este 8 óra 10 perczkor.

A szabadka-dáljai és az ujdombóvár-b.-bródi vonalon.

Budapestnek Boszniával való összeköttetésének megrövidítése céljából Szabadka-Dálja-Bosna-Bród között mindkét irányban s mind a három kocsiosztályt szállító gyorsvonat ez idén ismét forgalomba helyeztetik.

Ezen gyorsvonat Szabadjáról csatlakozással a gyorsvonathoz Budapest feléi, este 6 óra 21 perczkor indul és Dáljára este 9 óra 28 perczkor, Bosna-Bródba éjjel 12 óra 20 perczkor érkezik, a hol közvetlenül csatlakozik a bosna-hercegovinai államvasut személyvonathoz Serajevo felé; az ellenkező irányban pedig B.-Bródról ugyancsak közvetlen csatlakozásról a bosna-hercegovinai államvasut személyvonathoz Serajevo feléi éjjel 3 óra 10 perczkor indul és Dáljára reggel 6 óra 7 perczkor, Szabadjára pedig d. e. 9 óra 21 perczkor érkezik, a hol közvetlenül csatlakozik a gyorsvonathoz Budapest felé.

Ezen gyorsvonatnak forgalomba helyezése folytán a jelenleg Szabadjáról este 6 óra 32 perczkor Dáljáról induló személyvonat csak Zomborig fog közlekedni; a jelenleg Dáljáról reggel 8 óra 47 perczkor Szabadjára érkező személyvonat helyett pedig Zomborról Szabadjára egy új személyvonat helyeztetik forgalomba, mely Zomborról reggeli 6 óra 55 perczkor érkezik.

Zombor és Nemes-Militics között június 1-től 31-ig bezárólag vasár és ünnepnapokon, ugy mint a mult nyáron, egy tehervonat személyszállítással rendeztetik be, mely vonat Zomborból d. u. 1 óra 30 perczkor érkezik be.

A jelenleg Bródról éjjel 12 óra 1 perczkor Pécsre és az onnét este 8 óra 15 perczkor Bródra induló személyvonat csak Pécs és Eszék, illetve Bród és Bosna-Bród között tartatik fenn. Továbbá B-Bród és Bród között mindkét irányban egy-egy új vegyesvonat indittatik, mely Bosna-Bródon a bosna-hercegovinai államvasutak Tuzla és B-Bród közötti egy-egy új vegyes vonathoz, Bródon pedig Zágráb, Zimony és Eszék felé, illetve feléi nyer csatlakozást.

Ezen vonat Bosna-Bródból d. u. 1 óraker indul és Bródba d. u. 1 óra 11 perczkor érkezik, az ellenvonat pedig Bródról d. u. 2 óra 27 perczkor indul és B-Bródba d. u. 2 óra 38 perczkor érkezik.

A Bródból reggel 4 óraker Pécs felé induló személyvonat már B-Bródtól fog közlekedni, honnét éjjel 3 óra 20 perczkor indul.

A baja-zombor-ujvidéki vonalon.

Zombor és Ujvidék között mindkét irányban egy-egy harmadik vonat helyeztetik ismét forgalomba, mely Zomborból, Baja és Szabadka feléi csatlakozással reggel 7 óraker indul és Ujvidékre d. e. 10 óra 31 perczkor érkezik, a hol csatlakozást talál a személyvonathoz Budapest felé; az ellenkező irányban pedig a Belgrád feléi jövő gyorsvonathoz csatlakozólag Ujvidékről reggel 7 óra 55 perczkor indul. Zomborba d. e. 11 óra 30 perczkor érkezik és csatlakozik a személyvonathoz Szabadka felé.

Az india-vinkovcei vonalon.

A Vinkovcéről jelenleg déli 12 óraker Mitroviczára induló vegyesvonat a

Mitroviczáról d. u. 3 óra 25 perczkor Indiára induló vegyes vonathoz csatlakozásba hozatott.

A borovo-vukovári vonalon.

Az Eszék és Borovo között megszüntetendő éjjeli személyvonatokhoz Borovon csatlakozó a vegyesvonatok szintén megszűnnek, ellenben a Szabadka és B.-Bród között forgalomba helyező gyorsvonattal való csatlakozás létesítéséről gondoskodva van.

Az eszék-uj-kapella-catrinal vonalon.

Eszék és Nasics között a szlavoniai Dráva vidékén h. é. vasut belicze-prandonovi vonalának megújítása napjától kezdve mindkét irányban egy-egy vegyesvonat fog közlekedni.

E vonat Nasicról d. e. 8 óra 30 perczkor indul és Eszékre d. e. 11 óra 26 perczkor érkezik, Eszékéről pedig d. u. 3 óra 25 perczkor indul és Nasiczra este 6 óra 9 perczkor érkezik.

A budapest-fiumei vonalon.

A nappali gyorsvonatok Fiumében, a Fiume-Velence és Fiume-Ancona között hetenként kétszer közlekedő gyors-hajókkal és ezek által különösen Róma felé, illetve felől az órasz vasutak vonataival ugyanazon napokon, mint jelenleg, a f. évi nyári menetrend tartama alatt is közvetlen csatlakozásban lesznek és pedig a Budapest-Fiume irányú gyorsvonat minden hétfőn és csütörtökön, az Anconába kedden és szombaton pedig a Velenczébe menő hajóval; a Fiume-Budapest irányú gyorsvonat pedig minden kedden és pénteken a Velenczéből, csütörtökön és vasárnap az Anconából érkező gőzhajóval áll közvetlen csatlakozásban.

Ezen vonatok Fiumében azon napokon, a melyeken hajó-összekötés van, a hajóra, illetve hajóról való átszállás megkönnyítése céljából ezentul is a kikötőhelyre állítatnak.

A Fiume felől Budapestre este 8 óra 35 perczkor érkező gyorsvonatnál Kapranecz állomáson az eddigi feltételes megállás helyett rendes megállás rendszerezettik. Ellenben a Budapest k. p. u.-ról d. u. 3 órakor Fiumeba induló gyorsvonatnál a megállás esekély igénybevétel miatt Sesevete állomáson megszüntetetik.

Továbbá a jelenleg Dombóvár és Gyékényes között személyszállítással közlekedő gyorsvonatoknál a személyszállítás az új dombóvár-dombóvári vonal-részre is kiterjesztetik.

A Fiume és Delnice között június 1-től szeptember 30-ig bezárólag vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban egy-egy helyi személyvonat fog ismét közlekedni, mely Fiuméből d. u. 2 óra 4 perczkor indul és Delnicére d. u. 4 óra 50 perczkor érkezik; Delnicéről pedig este 7 óra 7 perczkor indul és Fiuméba éjjel 10 óra 10 perczkor érkezik.

A kaposvár-fonyód-fürdőtelepi vonalon.

Mult nyáron mindkét irányban naponként közlekedett egy-egy fűrdővonat, az idén is naponta indítatik, de csak június 15-től augusztus 31-ig bezárólag. E vonat Kaposvárról d. u. 12 óra 5 perczkor érkezik; az ellenkező irányban pedig Fonyód-Fürdőtelepről este 7 óra 5 perczkor indul és Kapos árra este 10 órakor érkezik.

A somogy-szobb-balaton-szt-györgyi vonalon.

Június 15-től augusztus 31-ig bezárólag vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban ez idén is egy-egy fűrdővonat fog közlekedni, mely Somogy-Szobrol d. e. 11 óra 40 perczkor indul Balaton-Szent-Györgyre d. u. 2 óra 48 perczkor érkezik; Balaton-Szt-Györgyről pedig este 6 óra 15 perczkor indul és Somogy Szobbra éjjel 10 óra 29 perczkor érkezik.

A zágráb-csáktornyal és zabok-krapina-teplitz-krapina-vonalakon.

Csáktornyalról jelenleg Zágrábba d. e. 10 óra 54 perczkor érkező vegyesvonat Zágrábban Bród felé közvetlen csatlakozást nyer

Zapresic és Zabok-Krapina Teplitz és folytatólag Krapina között a mult évben naponta forgalomban volt fűrdővonatok az idén június 1-től szeptember 15-ig bezárólag helyezettnek forgalomba. E vonat Krapináról d. e. 10 óra 57 perczkor indul és Zapresicre d. u. 12 óra 54 perczkor érkezik, a hol a déli vasut vonathoz Steinbrück elé csatlakozik; az ellenirányban pedig, csatlakozással a déli vasut vonathoz Zágráb felől Zapresicről d. u. 1 óra 40 perczkor, Zabok-Krapina, Teplitzről d. u. 2 óra 48 perczkor indul és Krapinára d. u. 3 óra 22 perczkor érkezik.

Varasd és Varasd-Teplitz között a mult évben vasár- és ünnepnapokon forgalomban volt egy-egy vonat, az idén is ugyanazon napokon június 1-től szeptember 15-ig bezárólag fog közlekedni. Ezen vonat Varasdrol d. u. 2 óra 15 perczkor indul és Varasd-Teplitzre d. u. 2 óra 30 perczkor érkezik; Varasd Teplitzről pedig d. u. 2 óra 50 perczkor indul és Varasdra d. u. 3 óra 5 perczkor érkezik.

A nyári menetrendre vonatkozó egyéb részletes adatok egy a menetrendhirdetményekből, valamint az állomásokon a kapusok, illetve személypénztáraknál nem különben a városi menetjegyirodákban darabonként 30 filléért kapható menetrendkönyvecskékből vehetők ki.

A jelenlegi menetrendből az új menetrendbe való átmenetre nézve a t. cz. közönség a következőkre figyelmeztetik:

A budapest-galantha-zsolnai vonalon, a Budapest ny. p. u.-ról d. u. 6 óra 20 perczkor Zsolnára induló berlini gyorsvonat április 30 ka és május 1-je közötti éjjelen még nem fog közlekedni.

A jelenleg este 10 óra 46 perczkor Zsolna felé induló személyvonat április 30-án Budapestrol már nem indítatik, a

csatlakozást tehát már e naptól kezdve a Budapestrol este 9 óra 5 perczkor induló vonat közvetíti.

A budapest-kolozsvár-predeáli és a budapest-arad-tóvisi vonalon.

A Budapest k. p. u.-ról április 30-án d. u. 1 óra 55 perczkor induló gyorsvonat már Predeálig fog közlekedni, ellenben a predeál-arad-budapesti irányban közlekedő gyorsvonat az április 30-ika és május 1-je közötti éjjelen Prepeál-Tóvis-Arad között még nem fog forgalomba helyezettetni, hanem május 1-én reggel csak Aradról fog indíttatni és Szolnoktól Budapestig még a Kolozsról felé közlekedő gyorsvonattal egyesítve továbbíttatik.

A budapest-kolozsvári déltáni gyorsvonat, mely jelenleg Szolnokig az aradi gyorsvonattal egyesítve közlekedik, már április 30-án az aradi gyorsvonattól elküldítve Budapestrol d. u. 2 óra 15 perczkor fog indulni.

A szabadka-dáljai, ujdombóvár-dálja-bosna-bródi és borovo-vukovári vonalon.

Az új gyorsvonat Szabadka-Dálja és B.-Bród között április 30-rol május 1-ére hajló éjjelen még nem közlekedik.

A jelenlegi menetrend szerint április 30-án Pécsről este 8 óra 15 perczkor Bród felé induló személyvonat, mint ilyen csak Dáljáig közlekedik, onnan azonban még május 1-én éjjel 12 óra 20 perczkor folytatólag mint külön személyvonat indíttatik B.-Bródra, a hova reggel 4 óra 5 perczkor érkezik.

Ezen különvonathoz csatlakozással Borovo és Vukovár között május 1-én mindkét irányban egy-egy külön személyvonat fog közlekedni, mely Vukovárról Borovóra éjjel 12 óra 10 perczkor, Borovórol Vukovárra pedig éjjel 1 óra 10 perczkor indul.

Végül a jelenlegi menetrend szerint Bosna-Bródról éjjel 11 óra 24 perczkor Pécs felé induló személyvonat április 30-án csak Bródig fog közlekedni.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Legjobb és legmegbizhatóbb minőségű

magyar bácskai kenderből készült

dohányzsinórt
es
gazdasági kötélárut

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: torna eszközök,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzvedrek, cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszártó kötelek. — Lawn-tennis hálók, fogolyhálók stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári arakon.

Képes arjegyzék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.